

KISPRÓFÉTÁK: NÁHUM, HABAKUK, SOFONIÁS, ÁGGEUS, ZAKARIÁS KÖNYVE

- Kovács Péter -

Bevezetés

Miért kis próféták?

- **Kis próféták:** a 'kis próféták' név csak próféciaik terjedelmére utal, mert ezek nem olyan hosszúak, mint a négy nagy prófétáé (Ézsaiás, Jeremiás, Ezékiel és Dániel). Tehát nem a próféták közötti minőségi különbségtételről van szó.
- A kispróféták a legelhanyagoltabbak az Ószövetségben, pedig megragadóak, érdekesek, és van üzenetük a mai kor számára is.

Mikor írták ezeket?

- **Időrend:** a bevezető versek minden könyvben bizonyos útmutatást adnak ahhoz a történelmi helyzethez, amelyben lejátszódnak a könyv eseményei. Leginkább az segíthet a megértésükhöz, ha időrendben olvassuk őket.

Próféta	Bibliai rész	Időpont Kr.e
Jóel	2 Kir 11-12	837-800?
Jónás	2 Kir 13-14	840-784
Ámos	2 Kir 14,23-15,7	810-705
Hóseás	2 Kir 15,8-20 és Ézs 18,1	810-725
Mikeás	2 Kir 15,8-20 és Ézs 7,8 Jer 26,17-19; 2 Krón 27-32	756-698
Náhum	Ézs 10; Sof 2,13-15	661-606

Sofóniás	2 Kir 22-23 és 34; 2 Krón 24-36,4	630-610
Habakuk	2 Kir 23,31-24 és 2 Krón 36, 1-10	609-597
Abdiás	2 Kir 25; 2 Krón 36,11-21	586-585
Aggeus	Ezsd 1-6	520
Zakariás	Ezsd 1-6	520-518
Malakiás	Neh 8-13	433-397

A fogsághoz viszonyítva

Fogság előttiak:

Északon: Jónás, Ámos, Hóseás, Mikeás

Délen: Jóel, Mikeás, Náhum, Sofóniás, Habakuk (Ézsaiás, Jeremiás).

Fogság alattiak:

Abdiás (Dániel, Ezékiel)

Fogság utániak:

Aggeus, Zakariás, Malakiás

NÁHUM KÖNYVE

A próféta

- **A próféta neve:** „vigasztalót”, vagy „vigasztalást” jelent, és ez találóan jelzi a szolgálatát, amely vigasztaló volt Júda számára.
- **A könyv üzenete:** kiáltás népének elnyomói ellen, és az isteni bosszú kihirdetése, így Júdának egyfelől vigasztalás, másrészt győzelmi kiáltás, Asszíria fővárosának, Ninivének a gyors pusztulása miatt.

Az időpont

- A könyv tárgyából és tartalmából tudunk csak következtetni az időpontra.
- **Theba** (No Amon) kifosztását jelzi Náhum, az Kr.e 661-ben történt, Ninive Kr.e. 606 körül esett el. Tehát a két időpont között profétált Náhum. Asszíria elestét követte Babilónia felemelkedése.
- **Ezékiás idejében?** Nincs jelezve, hogy szolgálata alatt milyen királyok uralkodtak Izraelben vagy Júdában. Talán Ezékiás király idejében hirdette az üzenetét, amikor Jeruzsálemet megostromolta Asszíria, lásd Ézs. 36.

A környezet

- **Elkos:** ebből a faluból származott a próféta, valószínűleg Kapernaum közelében volt, ami azt jelenti: Náhum faluja. Lehet, hogy olyan izraeliták leszármazottja, akik északon maradtak, amikor az asszírok fogságba hurcolták a lakosság többi részét. Náhum Izrael földjén profétált.
- **Asszírok:** az ókor nagy birodalmai között a legkegyetlenebbek voltak, és ezzel még dicsekedtek is! A királyainak kérkedő feliratai bizonyítják azt, hogy nem volt haszontalanabb, könyörtelenebb, szörnyűbb hatalom, mint az övék, amerre haladt, ott romlás és pusztulás jelezték az útját. Például a legyőzött uralkodók bőrével borították be az oszlopaikat!

A könyv címe

- **Címe: Ninive terhe,** ezt megtaláljuk mindjárt az első mondatban. Alcíme: Náhum látásának könyve, ami arra utal, hogy felemeltetett az Úr szent helyére, és fölülről látta a dolgokat, amiket kijelentett.
- **„Enyém a bosszúállás” (Róm 12,19; Zsolt 94,1, 99,8):** a könyv ennek az Igének a történelmi ábrázolását jelenti.

A könyv tárgya

- **Ninive bukása és pusztulása.**
- **Jónás:** ez az a Ninive, ahová Jónás prófétát küldte Isten, és akkor Jónás szolgálatának a hatására megtért Ninive. Náhum próféciája kb. 150 évvel később hangzik el, és láthatjuk a nagy szellemi, erkölcsi változást, ami ez idő alatt végbement Ninivében. Mivel teljesen elfordultak Istentől, ezért Náhum kijelenti, hogy mit szándékozik tenni Isten a bűneik miatt.

- **Isten kettős jelleme:** Náhum Isten kettős jellemét jelenti ki ítéletének és kegyelmének gyakorlásában, vagyis ítéletét az ellenfeleivel, és kegyelmét saját népével szemben. Ítéletét az istentelenek és gonoszok felé, kegyelmét az igazak felé.

- Felfedi a jó és rossz közötti folytonos harcot, kijelenti, hogy a végső döntés Istené lesz.

A könyv szerkezete

1. Ninive ítéletének elrendelése

1. rész

- Bevezetés: a hang és a látás 1
- A bíró leírása: 2-6
A látás, Jahve hangja. Az Úr féltékeny, Ő bosszút áll, hatalmát magának tulajdonítja, türelmes, hosszútűrő, hatalmas és örök. Nem hagy büntetlenül, haragja valóságos, igazságos és rettenetes.
- Júda megszabadítása: 7-15
Megvédelmezi az övéit, kegyelmessége hatalmas és éber. Ellenségeit elpusztítja, Ninive hatalmát eltünteti, mint a tarlót, mint egy igát és bilincset, megöli. Júdának ígéret a helyreállításra, megváltásra, nyugalomra.

2. Ninive ítéletének leírása

2. rész

- Az eljövendő hódító, a méd-babilóniai hadsereg: 1-2
- A harci helyzet: 3-6
A jövendő hadsereg rettenetes és legyőzhetetlen, a védők bátrak, de megverik őket.
- A győzelem: 6-9
A kapuk megnyílnak, a palota elpusztul, a királynőt elfogják, a lakosság menekül, a várost kirabolják.
- A megsemmisülés: 10-12
Területe elpusztítva, fejedelmei legyőzve, segélyforrásai megsemmisítve.

3. Ninive ítéletének megvédése

3. rész

- Az uralkodó bűn: feslettség és kegyetlenség 1-3
- A megtorló bosszú: 4-7
Leleplezve, kegyvesztetten, elhagyottan
- A bűn pusztulást hoz: 8-19
Összehasonlítás Egyiptommal, nincs védelem, nincs előkészülés rá, nincs könyörület

A könyv üzenete: az ítélet

Náh. 1,1-3

Ninive terhe; az elkosi Náhum látásának könyve. Buzgón szerető és bosszúálló Isten az Úr, bosszúálló az Úr, és telve haraggal; bosszút áll az Úr az ő ellenségein, és haragot tartó az ő gyűlölői ellen. Hosszútűrő az Úr és nagyhatalmú, és nem hagy büntetlenül.

- **A bűn ítélete:** Náhum könyve a Jónás könyvének a kiegészítője. Jónásnál visszavonja Isten a hozott ítéletet, Náhumnál végrehajtja azt.

Meg lehet-e változtatni Isten akaratát?

- **Általában:** úgy gondolkodnak a hívők, hogy amit Isten elrendelt, azt megcselekszi, nem von vissza semmit, nem bán meg semmit. Pedig az egész Biblia arról szól, hogy igenis meg lehet változtatni Isten akaratát, végzését, egyetlen egy módon.
- **Megtérés:** ha az ember megtér a gonosz útról és igazságot cselekszik, akkor Isten is megbánja azt a gonoszt, amit ellene gondolt, és elfordítja az ítéletet. Ez történt első alkalommal Ninivével, de erről szól például a Királyok könyve is.
- **Legfontosabb a hívő életében:** hogy megtartsa az alázatos, feddhető, lágy, töredelmes, bűnbánó szívet, és korigáljon, ha a Szentlélek, vagy a vezetők szólnak.

Ítélet

- **Ítélet:** sokan nem szeretnek erről beszélni, pedig ugyanúgy benne van a bibliában, mint a bűnbocsánat. Minden bűn elnyeri méltó jutalmát, gyakran már itt a földön is, de az ítéletkor mindenképpen. Isten irgalmas és kegyelmes, hosszúúró, a bűn miatt is bánkódó, de egyben Ő az Igazság is! Buzgón szerető Isten, de egyben bosszúálló is, Aki nem hagy büntetlenül! Manapság ezt szeretik figyelmen kívül hagyni, és egyedül Isten irgalmasságára apellálni!

Róm. 11,22

Tekintsd meg azért az Istennek kegyességét és keménységét: azok iránt a kik elestek, keménységét; irántad pedig a kegyességét, ha megmaradsz a kegyességben; különben te is kivágotol.

- **Tekintsd meg** Isten kegyességét (Jónás), és keménységét (Náhum): egy nemzet vagy egy személy erkölcsi állapota úgy alakul, amilyen fogalmat alkot magának Isten jelleméről. Amilyen az ember Isten-fogalma, olyan lesz az erkölcsről, kegyességről, istenfélelemlről, felelősségről alkotott fogalma, és olyan lesz az életének a tisztasága és ereje.
- **Életünk:** szellemi és erkölcsi állapota attól függ, hogy mekkora helyet adunk Istennek az életünkben, mekkora jelentőséget és méltóságot tulajdonítunk Neki, milyen szentnek, igazságosnak, hűségeseznek, kegyelmesnek tartjuk Őt. Ninivében látjuk az Istent nem ismerő világot, amin Isten ítélete van.
- **A világ Ura:** ez a könyv úgy mutatja be Istent, mint a világegyetem Urát, és felhívja a figyelmet arra, hogy mind a népeknek, mind az egyéneknek felelősségük és kötelességük van abban, hogy elismerjék az Ő hatalmát, és engedelmeskedjenek Neki.
- **Bűn:** a bűn zsoldja a halál, a gonoszság magában hordja a pusztulás csíráját. Amit vet az ember, azt aratja! A harminc római császár közül, akik üldözték a keresztényeket, egy sem halt meg békés halállal!

Ezék. 18,26-28

Ha elhajol az igaz az ő igazságától, és gonoszságot cselekszik, és a miatt meghal: gonoszsága miatt hal meg, melyet cselekedett. És ha a gonosztevő megtér az ő gonoszságától, melyet cselekedett, és törvény szerint és igazságot cselekszik: ez az ő lelkét megtartja életben. Mert belátta és megtért minden gonoszságától, melyeket cselekedett: élvén éljen, ne haljon meg.

- **Ki nevet a végén:** fontos szellemi alapelv van megfogalmazva ebben az igében. Ha az igaz elfordul az útról, és gonoszt cselekszik életmódszerűen, akkor nem emlékeznek meg az előbbi igazságairól, hanem a bűneiben meg fog halni, hiszen a bűn teljességre jutva halált nemz! Ez történt másodjára Ninivével.

- **Örök biztonság elve:** hamis tanítás, ha a hívő bűnben él, akkor el fogja veszíteni az üdvösségét.
- **Ha a gonosz** viszont megtér a bűnös újáról, és igazságot cselekszik, akkor nem emlékeznek meg az előbbi gonoszságairól, és élni fog! Ez történt Ninivével Jónás próféta idejében.
- **Bosszúállás:** a könyv megerősíti az igazak hitét Istenben, mert Ő bosszút áll népéért. Magatokért bosszút ne álljatok, enyém a bosszúállás, így szól az Úr. Nem nekünk kell érvényt szereznünk az ellenünk elkövetett jogtalanságokért, sérelmekért, hanem hagyjuk ezt az igazságosan ítélőre!
- **Sértődések, botránkozások:** jó része nem is jogos, sokszor félreértésen alapulnak, csak kis részük lenne valóban jogos, de a hívőnek ekkor sincs joga megsértődni! Járjál megbocsátásban!
- **Lásd:** Sátán csalija c. könyv.

HABAKUK KÖNYVE

A próféta

- **A próféta neve:** „átölelőt”, „megragadót”, vagy „birkózót” jelent, és az Ige más részeiben is előfordul (1 Móz 29,13; 33,4; 48,10; 2 Kir 4,16).
- **Luther:** „Karjaiba öleli az embereket, megvigasztalja és felemeli őket, úgy, ahogyan megölelik a síró gyermeket, hogy megvigasztalják, azzal a bizonyossággal, hogy nemsokára minden sokkal jobban lesz.”
- **A név jelentése:** a könyv tartalmát is meghatározza. A próféta „megragadja” Istent imában, mert összezavarodtak benne a dolgok, 1,4;2,5. „megragadja” Istent hit által, mert megoldást vár a problémáira, 2,1-4,14,20; és győzelmi énekeivel „körülöleli” Istent, amikor előre látja Isten dicsőséges győzelmét minden gonosz felett, 3,1-19.

Az időpont

- **Asszíria bukása:** Habakuk minden valószínűség szerint tanúja volt az asszír birodalom bukásának. Médiá és Babilónia ebben az időszakban kezdett felemelkedni.
- **Júdában:** az asszír befolyás csökkenésével együtt járt Jósiás király idején egy megújulás. Az 1,2-4 versekből kitűnik, hogy a próféta idején nagy méreteket öltött Júdában az erőszak, a hatalmi harc és a hitehagyás. A próféta fellépésének idejét ez alapján Jósiás király halála (609) utánra tehetjük. Júda ebben az időben egyiptomi fennhatóság alatt volt, a káldeusok még nem erősödtek meg annyira, hogy veszélyt jelentsenek Júdára.
- **Kr.e. 609-605:** ezek alapján a könyv háttere valószínűleg a Kr.e.609-605, sőt 597-ig terjedő időszak.

A könyv tartalma

- **A szerző:** a könyv Isten felségének ihletett leírásában túltesz mindegyiken. Habakukot „szabadgondolkodó” prófétának hívják, az Ószövetség „kétkedő Tamásának”. De ő volt a reformáció nagyapja is, hiszen mert előre látta a Pál apostol által hirdetett tanítást a hit általi megigazulásról, Luther pedig Pál tanítását követte.
- **Zsoltár:** Habakuk kimondja kétségeit és nehézségeit Isten erkölcsi uralkodásának helyessége felől, és mivel a lévíták karénekesei közé tartozott, a 3. részt zsoltárrá formálja, háromszor fordul elő a szela.
- **Bátorítás:** Habakuk olyan hívő prototípusa, akinek kérdései vannak, és aki feleletet is kap. Azért ír, hogy bátorítsa azokat, akik őszintén hisznek és bíznak Istenben. Üzenetében közli velünk, hogy az Úr nem változott meg, de Júda bálványimádása és vétkei kiváltották haragját, és a káldeusokat használja fel arra, hogy végrehajtsák az ítéletet a bűnös népen.
- **Kérdései:** miért engedi Isten érvényesülni az erőszakot? Másképpen: miért van ennyi szenvedés? 1,1-4. Miért bünteti a gonosz az igazat? 1,12-2,1

A könyv szerkezete

A hit próbája, a próféta tanácstalansága 1. rész

- Isten népének bűnei, miért olyan süket Isten? 1-4
A próféta terhe: problémája, Isteni nemtörődömség,
Bűn és lázadás, Isteni közömbösség

- Isten útjának idegenszerűsége 5-11
A történelem isteni ellenőrzés alatt áll,
A félelmetes ellenség betörése
- Isten jellemének szilárdsága 12-17
Fellebbezés az Úr felségéhez, Az Úr céljainak megértése
Aggályoskodás az Úr uralma körül, a nemzetek gonoszsága

A hit bizalma, a próféta türelme

2. rész

- A magatartás, várás 1
- A felelet, írd meg az üzenetet 2-4
- A közlemény, bajok a káldeusokkal 5-19
- Jövőbelátás, az Úr uralkodik 20

A hit diadala, a próféta imája és dicsőítése

3. rész

- Kérése: emlékezésért és újraéledésért 1-2
- Az Úr dicsőítése 3-15
Vers az isteni dicsőségről, Isteni uralom isteni eljárások
- Az Úrban van békessége 16-18
Félelem és remegés, hit a bajok között,
Végső győzelem és öröm
- Az Úrban van az ereje 19
A hit énekekre indítja, a hit erőssé teszi,
A hit gyorsá és biztossá teszi

A könyv üzenete: Isten Úr a történések felett

- **Isten Úr:** a világ és annak történései felett. A hívők feladata az, hogy figyeljék, és vegyék észre Isten sokszor titkos munkáját az élet eseményei mögött.
- **Isten jót munkál:** Ő mindig a jót munkálja a világban és az egyén életében, de alkalmanként a gonoszt is eszközként használja céljai megvalósítására. A bűn, az embertelenség és a gonoszság nem uralkodhat bárhogyan és bármeddig, csak az Isten által meghatározott kereteken és időintervallumon keresztül. Ezt láthatjuk Jób könyvében is. A gonoszság előbb vagy utóbb, de mindenképpen elnyeri méltó jutalmát, mert Isten igazságos, és bosszúálló Isten, Aki mindennap haragszik az istentelenek gonoszságai miatt!
- **Isten jót tervezett felőlünk:** Ő visszavonhatatlanul az ember élete, megmaradása, jövője és üdvössége mellett döntött. Aki hisz, azaz hűségesen kitart Isten mellett, és ráhagyatkozik a az ígéreteire, az nem szégyenül meg, annak az Élet lesz az osztályrésze.
- **Támadhatnak nehéz kérdések:** Miért virágzik a gonosz és szenved az igaz? A felelet: légy hűséges, és meg fogod látni az ellentmondások feloldását, és az igazi megoldást, amely csak hosszútávon, eszkatológiai távolságban ragadható meg.

Hab. 2,20

Az ÚR azonban ott van szent templomában: csendesedjék el előtte az egész föld!

- **Az Úr előtt:** ha elcsendesedik a hívő, akkor választ kap Istentől, megérti az istentelenek sorsát, hogy ma még virágzanak, de holnapra eltűnnek, mert síkos talajra helyezte őket az Úr. De ha nem is válaszolna Isten, akkor is kap megoldást: az Istennel való

közösségben, az Ő jelenlétében olyan békesség és hit tölti be, hogy már nem is lesznek olyan fontosak a kérdések, hanem a hívő örvendezik az Úrban, az Úr öröme a hívő erőssége!

A könyv másik üzenete: a hit

Hab. 2,4

Az igaz pedig az ő hite által él.

- **A könyv alap gondolata:** „az igaz pedig hite által vagy hűsége által él.”²⁻⁴. Ez által az élő hit és bizalom által tud a hívő felülemelkedni a világ és a saját sorsának látszólagos ellentmondásain, és tud kitartóan és hűségesen ragaszkodni az Úrhoz a mostoha, nyomorúságos körülmények között is! Három újszövetségi könyvben találhatjuk meg ezt a gondolatot, de más-más hangsúllyal.
- **A Galata levélben a „hit”** van aláhúzva, mint ami megkülönbözteti a kereszténységét a törvény pusztá betartásától. A törvény által nem igazul meg egy test sem, az igaz az ő hite által él.
- **Hit cselekedete:** ez nem áll szemben Jakabbal, aki szerint a hit cselekedetek nélkül halott. Ugyanis élesen meg kell különböztetnünk a test hiábavaló cselekedeteit és a hit cselekedeteit! Előbbi azt jelenti, hogy ezek által akar valaki üdvözülni, vagy kedvessé válni Isten előtt, utóbbi arról szól, hogy az élő, bibliai hit mindig aktív és cselekszik, azért, mert már üdvössége van, már szeretett lény!

Jak. 2,19

Te hiszed, hogy az Isten egy. Jól teszed. Az ördögök is hiszik, és rettegnek.

- **Bibliai hit:** nem pusztán értelmi elfogadást jelent, hanem az igazság befogadását és megcselekvését. A hitnek meg kell mutatkoznia beszédben, tettekben, életmódban, jó gyümölcsökben is.
- **Jellemzői:** szívben jön létre, az Ige által jön létre, a jelenre szól, a láthatatlanokra néz, cselekedetek által lesz teljessé, a beszéd szabadítja fel. A hit gyümölcs is, de ajándékként is említi az Ige.
- **A Római levélben az „igaz”** szó van hangsúlyozva, és arra válaszol, hogyan lehet az ember igaz Isten előtt? Megigazulva hit által, békességünk van Istennel! Minden hívő igaz ember, mert Krisztusban van, Ő a mi igazságunk! Nincsen saját igazságunk.
- **A Zsidó levélben az „él”** szón van a hangsúly, azokhoz szól az író, akik elindultak a hit útján, és figyelmezteti őket, hogy folytatni is kell az utat, nem szabad feladni. A hit kitartást, ragaszkodást és hűséget is jelent, szemben van állítva a meghátrálással, elmeneküléssel! Nem vagyunk a meghátrálás emberei, hanem hitéi, hogy életet nyerjünk! A hívő élet maratoni futás.
- **A könyv kijelenti** és bemutatja Isten jellemének következetességét abból a szempontból, hogy megengedi a gonoszt. Megnyugodhatunk ebben Istenbe vetett rendíthetetlen hittel és bizalommal, amikor minden rosszul megy körülöttünk, hogy Isten szeret bennünket, és bármi is történik, minden az Ő akaratából történik.

Róm. 8,28

Tudjuk pedig, hogy azoknak, a kik Istent szeretik, minden javokra van, mint a kik az ő végzése szerint hivatalosak.

SOFÓNIA S KÖNYVE

A próféta

- **Származása:** az első versből megtudhatjuk, hogy Ezékiás király ükunokája volt, tehát Júda királyi házából származik. Az 1. részből kitűnik, hogy Sofóniás igényt tart az isteni ihletésre, ez látszik a gyakori „mondja az Úr” kifejezésből is, 1,2.3.10; 2,9; 3,8.20.
- **Neve:** azt jelenti, hogy „Jahve elrejtettje” vagy „Jahve megőrizte”, és ez az igazság van hangsúlyozva az üzenetében is, 2,1-3.

Az időpont

- **Jósiás reformja:** a 2 Kir 21-23,23-ig és Jeremiás kezdő fejezetei képezik a könyv történelmi hátterét. Sofóniás Jósiás király idejében prófétált, kétségkívül Jósiás ébredésének az eszköze volt. A küszöbön álló fogsággal kapcsolatban kimutatta, hogy Júda morális állapotában a jósiási megújulás alatt sem történt mélyreható és komoly változás, inkább csak külsőleges, ezért nem is képes elhárítani a csapást.
- **Kr.e.630-610:** pontos adat nem áll rendelkezésre, de valószínűleg a reformok előtt elkezdte a szolgálatát Sofóniás. Jósiás király 641-610-ig uralkodott, tehát a könyv keletkezése is erre az időszakra tehető, 630-610 közé teszik.

A könyv tartalma:

- **„Az Úr napja”:** Sofóniás volt a legutolsó kis próféta, aki a fogság előtt szolgált. Sofóniás az „Úr napjának” prófétája, csakúgy, mint Jóel próféta. Mindketten elsősorban ítélettel fenyegetnek, aztán felhívják megtérésre, és végül megígérik a helyreállított világegyetem dicső és békés aranykorát.
- **Ítélet:** megalkuvást nem tűrő hangon beszél. Leleplezi a bűnt, kihirdeti az ítéletet, és egy ihletett énekkel fejezi be a könyvét, amelyben reményteljes várakozással tekint az ezeréves birodalom megérkezése elé.

A könyv szerkezete

Az ítélet kihirdetése

1,1-18

- Bevezetés: a próféta tekintélye és kapcsolatai 1,1
- A meghirdetett ítélet 1,2-13
Ítélet az egész föld felett, az ítélet egyetemessége, az ítélet szigora,
Ítélet Júda felett, az ítélet okai: bálványimádás és hitehagyás
Ítélet minden társadalmi osztály felett: főemberek, zsarnokok, kereskedők,
közömbösek felett, Jahve áldozatának napja, Jahve vizsgálatáról
- Közel az ítélet 1,14-18
Sűrű sötétség, nyomor és pusztulás, vakság és tehetetlenség,
Féltékenység és ítélet napja

Intés megtérésre

2,1-3

- Felhívás emlékezésre: mire van szükség, és hogyan szerezhető meg 1
- Felhívás megtérésre: a halogatás veszélye, „mielőtt, míg” 2
- Felhívás megvalósításra: „keressétek az Urat”, 3

- „Keressétek az igazságosságot, keressétek a szelídséget”

Az ítélet a népek felett

2, 4-15

- Az ítélet területei: Filisztea, Moáb, Ammon, Etiópia, Asszíria,
- Bukásuk bizonyossága, „ezért élek én, - mondja a Seregek Ura” 9
- A csapás oka: gőg, kegyetlenség, önzés, ellenszegülés, 8,10
- Júda megvigasztalása, „meglátogatja őket az Úr, az ő Istenük” 7

Júda romlása

3, 1-7

Leleplezett bűnök: zsarnokság, erkölcsi romlás, a fenyítés visszautasítása
Gonosz vezetők, polgári és vallási szégyentelenség, gonoszság

Jahve felháborodása a népek felett, és a hűségesek megőrzése

3,8-10

Ítélet, áldás és szolgálat, tiszta nyelv, őszinte imádat,
Egyesült szolgálat, ima és hálaadás

Izrael újjáépítése

3,11-18

Nemzeti helyreállítás, erkölcsi egyenesség, alázat, függőség, becsületesség,
Őszinteség, örömteli ének,

Az Úr öröme

3, 16-20

- Jelenléte velük van, „köztük van”, ereje értük van, „megtart”, 15:17
- Öröme telik bennük, „hallgat, örvendezik” 17
- Mi a célja velük? „Akarom”: bánat helyett ének, 18-20
Szétszóratás helyett védelem, helyreállítás és gyógyítás,
Isten teljesíti az ígéreteit

A könyv üzenete: az Úr napja

- **„Az Úr napja”:** a könyv kulcsát az „Úr napja” kifejezés adja, 1,7.8.9.10.14-18; 2,2.3; 3,8. A könyv alapgondolata az Úr napjának tartalma, kiterjedése és célja. A babilóni sereg közelgő támadásában az Úr nagy napjának árnyékát látja, amiben minden földi ítélet teljességre jut. Ez előfutára a Nagy Nyomorúság hét évének, a tisztító ítéleteknek meg kell előzniük Izrael helyreállítását.

- **Ezeréves birodalom:** ezt követi Izrael helyreállítása, Izrael és a nemzetek megáldása az ezeréves birodalomban, a második eljövetele után. Ott vigasztalás lesz és biztonság: „ének”, „örvendj és vigadj”, „nem látsz többé gonoszt”, „ne félj”, „ne lankadjanak kezeid”,

2 Pét 3, 10-14

Az Úr napja pedig úgy jó majd el, mint éjjeli tolvaj, a mikor az egek ropogva elmúlnak, az elemek pedig megégve felbomlanak, és a föld és a rajta lévő dolgok is megégnék. Mivelhogy azért mindezek felbomlanak, milyeneknek kell lennetek néktek szent életben és kegyességben, A kik várjátok és sóvárogjátok az Isten napjának eljövetelét, a melyért az egek tűzbe borulva felbomlanak, és az elemek égve megolvadnak! De új eget és új földet várunk az ő ígérete szerint, a melyekben igazság lakozik.

- **Péter apostol** hasonlóan figyelmeztet az Úr napjára, amely úgy jön el, mint a tolvaj éjjel. Ezért meg kell maradnunk a szent életben és kegyességben, várva az Úr eljövételét, hogy szeplő és hiba nélkül találjon bennünket.
- **Végén:** az egek ropogva elmúlnak, az elemek felbomlanak, és helyettük új eget és új földet várunk, amikor Isten mindent egybeszerkeszt, és Isten lesz minden mindenkiben!
- **Isten országának eljövetele:** az Úr napjának pontosan meghatározott, és igen jellegzetes fogalmi tartalma van! Tulajdonképpen Isten országa eljövételének idejét, módját, és azt magát is jelenti.
- **Ítélet és nyomorúság:** mivel azonban Izrael és a nemzetek bűnei miatt Isten országát ítéletek és katasztrófák közepette kell felállítani, ezért az Úr napja kifejezés azonos a nagy nyomorúsággal (Dán 12,1), Jákób szorongatásával (Jer 30,7), ami eljön a világra.
- **Újszövetségben:** a Máté 24. része, és a Jelenések könyve részletesen kifejti ezt az időszakot.

Jóel. 3,14-15. 18

*Tömegek, tömegek! az ítélet völgyében! Mert közel van az Úrnak napja az ítélet völgyében!
A nap és hold elsötétednek; a csillagok bevonják fényüket;(..)*

És majd azon a napon a hegyek musttal csepegnek és a halmok tejjel folynak, és a Júda minden medre bő vízzel ömledez, és forrás fakad az Úrnak házából, és megöntözi a Sittimnek völgyét.

- **Tartalma:** Jóel próféciájából láthatjuk, hogy az ítéletet az áldás aranykora fogja követni. Az „Úr napja” kifejezés tehát nem csak az ítélet sötét korszakára vonatkozik, hanem hosszabb időt jelez, amelybe beletartozik Isten országának látható dicsőséges korszaka, az Ezeréves birodalom aranykora is!

AGGEUS KÖNYVE

A próféta

- **Nevének jelentése:** a babiloni fogság után Aggeus az első kis próféta. A neve „ünnepit” jelent, vagy „Jahve ünnepét”. Lehet, hogy ünnepnapon született, vagy a küszöbön álló szabadulás és visszatérés örvendező légkörében történt a névadás.
- **Küldetése:** a nép fogságba hurcolása három lépcsőben történt, és évekig tartott. A visszatérés hasonlóan három fázisban történt. Aggeus és Zakariás próféta üzenetükben a templom újra felépítésére és a mózesi rendtartás helyreállítására ösztönözték a népet, és emellett feltárták nemzetük nagyszerű jövőjét. A próféta szolgálata eredményes volt, a nép pozitívan reagált a felhívásra.
- **Bátorítás:** Aggeus arra kapott megbízást, hogy bátorítsa népét, hogy örüljenek az ünnepnek a saját földjükön. A népnek nagy szüksége volt a bátorításra, mert egy elpusztított országba tértek vissza, egy üresen álló városba, és egy lerombolt templomhoz.

Időpont

- **Kr.e. 520:** Aggeus saját maga határozza meg a könyv születésének az időpontját. Ez Dárius uralkodásának második éve, vagyis Kr.e. 520. A könyv történelmi keretét az Ezsdrás könyve 1-6. részében találjuk meg, különösen az 5. és 6.-ban. Négy hónapon belül öt különböző üzenetet mondott el, Kr.e. 520-ban szeptembertől decemberig.
- **15 évig állt a munka:** ebben az időben a templom építésének munkálatai teljesen el voltak hanyagolva. A samaritánusok és az új uralkodó megakadályozták az építést, és 15 évig állt a munka. Isten azért támasztotta a prófétát, hogy felbátorítsa a népet a templom építésének a folytatására.

A könyv tartalma

- **Jahve üzenete:** vitán felül áll az a bizonyosság, hogy Aggeus az Úr üzenetét szolta. „Szólt az Úr” ötször szerepel, „Szól az Úr” vagy „szól a Seregek Ura” kilencszer szerepel, „Seregek Ura” tizennégyyszer, „Jahve” tizenkilencszer van említve!
- **Figyelmeztetés:** azoknak, akik elhanyagolják a kötelességüket, akik az anyagi, világi dolgokat előtérbe helyezik a szellemi dolgokkal szemben. Aki a világot szereti, nincs meg abban az Atya szeretete! *1 Jn 2,15*
- **Bátorítás:** másrészt bátorítja azokat, akik a munka közben megfáradtak, meglankadtak és elbátortalanodtak. Légy bátor és erős, és cselekedd az Úr akaratát, a megfelelő módon, a megfelelő időben, az Ő Szelleme által, az Ő dicsőségére, ez az üzenetének a lényege.

A könyv szerkezete

Intés a templom építésére

1,1-11

- Az időpont és az esemény	1
- Isten felhívása a néphez: a házaik, a gondolataik és a munkáik körüli visszasságok	2-4
- Felhívás meggondolásra: hiány, éhség, szomjúság	5-6
- Isten tanácsa: meggondolás, építés	7-8
- Isten ügye: miért, mert, ezért	9-11

Vigasztaló üzenet újra feléledésükről 1,12-15

- Az első üzenet eredménye: felismerés: „meghallották”, Istenfélelem: „megfélemlédtek”, Felelet: „munkálkodtak”, Erőforrás: „Én veletek vagyok”, az időpont

Újbóli megbátorítás: az új templom nagyobb dicsősége 2,1-9

- A nép levertsége 1-3
- Az Úr kijelentése: légy bátor, szorgalmas, és a Szentlélek által vezetett
- Hatalmának kinyilvánítása: hatalma, gondoskodása, célja, öröme, 4-5

A felelősségről szóló kiigazító üzenet 2,10-19

- Tisztátalanságuk: a törvény idézése, a szentség nem ragályos, 11-18
de a tisztátalanság igen
A tisztátalanságuk következménye: átok
- A kegyelem bejelentése, áldás ígérete 19

Megerősítő üzenet a jutalomról 2,20-23

- Az esemény és az időpont 20
- Az isteni terv: „megindítom az eget és a földet” 21
- Az isteni cél: pusztító vég, és az ellenség legyőzése 22
- Az isteni ígéret: Zorobábel felvétele 23

A könyv üzenete: a templom és a szolgálat

Az Újszövetség: háromféle módon beszél Isten templomáról

A Gyülekezet

Eféz. 2,20-21

Kik fölépítettetek az apostoloknak és prófétáknak alapkövén, lévén a szegletkő maga Jézus Krisztus, A kiben az egész épület szép renddel rakattatván, nevedik szent templommá az Úrban;

- **Az Egyház**, az Eklézsia, a Krisztus teste, a kihívottak, az újjászületett hívők összessége, tértől és időtől függetlenül. Ez egy szent templom, épület, élő kövekből összeállítva. Krisztus építi a Gyülekezetet, melynek Ő a sarokköve. Természetesen nem lakik az Isten kézzel csinált templomokban, hanem maga az Egyház egy szent templom.
- **A Test tagjai**: az 1 Korintus 14 részletesen szól a test egységéről, és a hívők, mint a Test tagjainak a felelősségéről!

A hívő teste

1 Kor. 6,19

Avagy nem tudjátok-é, hogy a ti testetek a bennetek lakozó Szent Léleknek temploma, a melyet Istentől nyertetek; és nem a magatokéi vagytok?

- **Az Újszövetségben** a hívő maga Isten temploma és Isten Szelleme lakik benne, A hívő testét nevezi Isten templomának az Ige, Testünkben dicsőítenünk kell Istent szent étellel, és Istennek kell adnunk az első helyet az életünkben. Az áldozó és az áldozás helye egy, szemben az Ószövetséggel, ahol ez a kettő különböző!

A helyi gyülekezet, közösség

- **Gyülekezet:** nyilvánvaló, hogy az Egyház, mint szent templom megjelenítése látható formában a helyi gyülekezetekben, közösségekben történik, amelyek a láthatatlan Eklézsia részei, ilyen értelemben beszélhetünk templomról a helyi gyülekezetekkel kapcsolatban. Ha a helyi gyülekezet épül, akkor az Eklézsia is épül, és fordítva is igaz: ha a Test épül, akkor a tagok is épülnek általa
- **Közösség:** két dolgot nem lehet egyedül csinálni, a házasságot és a kereszténységét, mert mindkettőnek a koionia az alapja! Az egyházban nincsenek magányos farkasok, remeték. A közösséget csak személyesen lehet gyakorolni, messziről, otthonról, a fotelből nem, ez önbecsapás! Aki huzamosabb ideig nem jár gyülekezetbe, elhanyagolja a közösség gyakorlást, az vissza fog csúszni a világba.
- **Istennel való közösség:** nem szeretheted jobban Istent, akit nem látsz, mint a testvéredet, akit látsz. Nem lehetsz jobb kapcsolatban Krisztussal, a Fejjel, mint a gyülekezettel és a testvéreiddel, vagyis a Testtel!

A szolgálat

Agge. 1,4-5. 9

Ideje-é néktek, hogy ti mennyezetes házakban lakozzatok, holott ez a ház romban áll? Most azért ezt mondja a Seregeknek Ura: Gondoljátok meg jól a ti útaitokat! Sokat vártatok, de ímé kevés lett; haza is hordtátok, de én ráfuvallok arra! Mi okért? azt mondja a Seregeknek Ura. Az én házamért, a mely ím romban áll, ti pedig siettek, kiki a maga házához.

- **Aggeus idejében:** leállt a munka, mindenki elszéledt, és a saját házukat építették, a saját boldogulásukon munkálkodtak. Ennek viszont az lett a következménye, hogy nem volt áldás a munkájukon!
- **Mi volt a bűnük?** Nyilván nem az, hogy dolgoztak, és építették a saját házukat, próbáltak megélni és egyről a kettőre jutni. A bűnük az volt, hogy nem Isten, és az Ő temploma, az Ő munkája volt már az első a szívükben, hanem a világi érvényesülés!
- **Könnyű meglátni:** mi a legfontosabb az ember számára, az amivel a legtöbbet foglalkozik, amin a legtöbbet gondolkozik, ami betölti a szívét. Verbálisan könnyű mondani, hogy az Úr az első az életemben, de a gyakorlat pontosan megmutatja, hogy valóban így van-e ez?

Mát. 6,31-33

*Ne aggódalmaskodjatok tehát, és ne mondjátok: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy: Mivel ruházkodjunk? Mert mind ezeket a pogányok kérdezik. Mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mind ezekre szükségetek van. Hanem keressétek **először** Istennek országát, és az ő igazságát; és ezek mind megadatnak néktek.*

- **Keressétek először:** a hangsúly az először szón van. Tehát lehet keresni a saját boldogulásunkat, de isten azt mondja, hogy először az Ő országát keressük, az Ő igazságát, és akkor megadatnak nekünk mindazok, amikre szükségünk van.

- **Nem fordítva:** ez az isteni sorrend, és nem fordítva, vagyis nem azt mondja az Ige, hogy keressétek a saját boldogulásotokat, építsétek a saját házatokat, és ha kedvetek van, vagy egy kis időtök marad, akkor esetleg egy picikét foglalkozhattok Velem is, és szolgálhattok az Isten Országának az építésében.
- **Helyes sorrend:** Isten, család, szolgálat. A szolgálat soha nem mehet a család rovására! Sok szolgáló bukott már el ezen a területen!

Szolgálati alapelvek

- **Vezetés:** ha már eldöntöttük, hogy szolgáljuk az Urat, akkor fontos, hogy abban a szolgálatban tegyünk, amire elhívást kaptunk, különben nem lesz áldás rajta! Nem mi választjuk meg a szolgálatunkat, hanem az Úr! Ne akarjál többet tenni, mint amire elhívott Isten, de ne tégy kevesebbet sem, nehogy hűtlennek bizonyuljál!
- **Magunknak építés:** sok hívő úgy gondolkodik, hogy kitalál valamit, aztán a saját erejéből megpróbálja megvalósítani, és kéri Istent, hogy áldja meg azt! Isten az emberi elképzeléseket soha nem fogja megáldani! Ez olyan, mint amikor magának épít valamit az ember, lásd. Babel tornya: építsünk magunknak tornyot, ami az egekig ér!
- **Kiegészítjük egymást:** senki nem kapta a teljességet, szükségünk van egymásra, kiegészítjük egymást. Mindenkire szükség van, mindenki kapott valamilyen talentumot és feladatot a Krisztus testében. Ezért nem mondhatja egy tag sem, hogy nincs szükségem a többiekre, de azt sem, hogy rám meg egyáltalán nincsen szükség! Sem a büszkeség, gőg, kevélység, sem pedig az alázatoskodás, ami elutasítottságból és kisebbségi érzésekből fakad, nem tolerálható az Egyházban!

ZAKARIÁS KÖNYVE

A próféta

- **Zakariás:** Aggeus kortársa (Ezsd.5,1), ugyanabban a történelmi korban prófétáltak. Zakariás ott veszi fel az üzenet fonálát, ahol Aggeus befejezi, kipótolja, kiegészíti és megerősíti azt.
- **Neve:** Zakariás azt jelenti „akire Jahve emlékszik”, ez Izraelben sok királynak, főembernek és prófétának volt a neve. A próféta tiszteletreméltó papi családból származott, nagyapja Iddo, aki az egyik papi család feje volt, amely visszatért Babilóniából Zorobábelrel és Jósua főpappal együtt (Ezsd 5,1; 6,14; Neh 12,4-16).
- Zakariást nagyon fiatalon hívta el az Úr. Ő a központi alak a fogság utáni próféták között, és a hangja egyike az utolsóknak azok közül, akiknek az Istentől ihletett üzenetei bekerültek a Szentírás kánonjába.

Az időpont

- **Kr.e. 520-518:** ugyanakkor kezdett prófétálni, mint Aggeus, Dárius uralkodásának második esztendejében. Zakariás viszont hosszabb ideig prófétált nála, és jövendöléseiben folytatja az aggeusi jövendöléseket.
- **Látomás sorozat:** tulajdonképpen a könyv látomások sorozata, amelyek a kortársainak szólnak először, de Krisztus első és második eljövételéről is prófétál! Későbbi látomásai az elsők után két évvel születtek, 7,1.

A könyv tárgya

- **Messiási próféciák:** a könyv messiási hangsúlyával és Krisztus első és második visszajövetelével kapcsolatos próféciáival kimagaslik a többi kispróféta közül. Zakariás mellett Ézsaiás a legfontosabb messiási próféta, Zak 6-14; Ézs 40-66.
- **Buzdítás:** a próféta a könyv első részében bátorít a templom felépítésre, ebben hasonló a küldetése Aggeuséhoz. A második része további bátorítás a templom felépítése után, valamint buzdítás arra vonatkozólag, hogy szakadjanak el az anyagiaktól, a világtól, és keressék az odafelvalókat, az örökkévaló szellemi valóságokat. Ugyanis amíg nem rendezik Istennel a kapcsolatukat, addig nem számíthatnak semmi jóra.
- **Csemete:** kinyilatkoztatja, hogy Isten uralma megvalósul Csemetében, a főpapkirályban, 3,8; 6,12-13; 9,9-10.

A könyv szerkezete

A prófétai elhívás, intés megtérésre

1,,1-6

Előszó, felszólítás megtérésre, a büntetés

A nyolc látomás

1,7-6,8

- Mirtuszfák: isteni gondoskodás és együttérzés 1,7-12
- Szarvak és kovácsok: isteni biztonság 1,18-21
- Mérőkötél: isteni védelem 2,1-13
- Főpap: isteni megváltás és alkalmasság 3. rész
- Arany gyertyatartó: isteni alkalmasság a szolgálatban, 4. rész
- Repülő könyvtekercs: isteni megvizsgálás 5,1-4
- Mérőedény: isteni komolyság 5,8-11

- Négy harci szekér: korlátlan isteni hatalom 6,1-8

A prófétai csúcs 6,9-15

Csemete, (Krisztus) a jövőendő Építő, Uralkodó és Főpap

Problémák, négy üzenet 7.-8. rész

- Első üzenet: a bűjt motivációi és engedelmesség 7,1-7
- Második üzenet: inkább belső igazságosság, mint külső formák 7,8-14
- Harmadik üzenet: a helyreállítás ígérete, Isten jelenléte és hatalma 8,1-17
- Negyedik üzenet: a felbátorítás ígéje, Isten gondoskodása 8,18-23

A büntetés és a győzelem 9.-14. rész

- A nemzetek terhe 9.-11. rész
A nemzetek leigázása, a Megváltó király két eljövetele,
Júda és Izrael eljövendő nagysága, a rossz pásztorok, a nép nyomorúsága
- Izrael terhe 12.-14. rész
Jeruzsálem megoltalmazása, kegyelmes megváltás, nagy siralom,
Nagy tisztogatás, Isten küldte csapás
A dicsőséges vég, Az Úr napja, pusztulás napja,
A visszajövetel, a megvédelmzés, egy Úr és egy Király lesz,
A helyreállítás, nagy háborúság, az Ezeréves Birodalom ünnepei,
A megszentelés ideje

A könyv üzenete: a reménység

Zak. 2,10-12

Örülj és örvendezz, Sionnak leánya, mert ímé elmegyek és közötted lakozom! így szól az Úr. És sok pogány csatlakozik azon a napon az Úrhoz, és népemmé lesznek, és közötted És birtokba veszi az Úr Júdát, mint az ő osztályrészét a szent földön, és újra magáévá fogadja Jeruzsálemet.

Zak. 8,3-5

Ezt mondja az Úr: Megtértem a Sionhoz, és Jeruzsálem közepette lakozom, és Jeruzsálem igazság városának neveztetik, a Seregek Urának hegye pedig szent hegynek. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Agg férfiak és agg nők ülnek majd Jeruzsálem utcáin, és kinek-kinek pálcza lesz kezében a napok sokasága miatt. És megtelnek a város utcái fiúkkal és leányokkal, a kik játszadoznak annak utcáin.

- **A reménység üzenete:** Zakariás próféta üzenete minden korban élő hívőnek bátorító és reményteljes. Hitte és prófétálta, hogy jó időszak köszönt a népére, lesz még olyan idő, amikor Jeruzsálemben, ahol korábban ömlött a vér, a béke és boldogság városa lesz. Ez a mai politikai helyzetet nézve nehezen hihető, de az Ezeréves Birodalomban meg fog valósulni maradéktalanul!

1 Ján. 3,3

És a kiben megvan ez a reménység Ő iránta, az mind megtisztítja ő magát, a miképen Ő is tiszta.

- **Reménység:** mi is várjuk Jézus Krisztus visszajövetelét, mert a reménység nem szégyenít meg! Akiben megvan ez a reménység, önmagát mind megtisztítja, amiképpen Ő is

tiszta! A reménység szoros összefüggésben van a szentséggel, aki nem várja az Urat, az beleelegyedik a világ dolgaiba, és a világ életmódja szerint él.

A Szent Szellem

Zak. 4,6-7

*És felele, és szóla nékem, mondván: Az Úrnak beszéde ez Zorobábelhez, mondván: **Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én lelkemmel!** azt mondja a Seregeknek Ura. Ki vagy te, te nagy hegy? Lapálylyá leszel Zorobábel előtt, és felviszi a csúcs-követ, és ilyen kiáltás támad: Áldás, áldás reá!*

- **Nem emberi erővel**, nem emberi hatalommal, hanem a Szentlélek által munkálkodik Isten. Ez nem azt jelenti, hogy az ember ül a karosszékben és várja a sült galambot, nagyon fontos, hogy megtegye a keze ügyében levő dolgokat, figyeljen az Úrra, és azt a kis dolgot tegye meg, amit az Ur mond. Például Péternek csak egyszer kellett kidobni a hálót a jobb oldalra, és óriási zsákmány lett a jutalma, szemben az egész éjszakai hiábavaló halászáttal.
- **Tipikus hibák:** amikor az ember kitalál valamit, emberileg csinálja, és kéri Istent, hogy áldja meg. Vagy ha ugyan elveszi a vezetést a hívő, de nem figyel az időzítésre, és mivel Isten még, vagy már nem mozdul, ezért emberi erővel próbálja megvalósítani!
- **A nagy hegy eltűnik** az útból a Szent Szellem által, a problémák, anyagi szükség, betegség, démonok, kapcsolati problémák, mindegy, hogy mi az a nehézség. A zárókő a helyére kerül, vagyis amit elkezd az Úr, azt be is fejezi! „Áldás, áldás rá”: a Szent Szellem munkájára dupla áldás száll, az emberi munka viszont nem áldatik meg!
- **Salamon pajzsai:** aranyból voltak, ez az istenit jelenti. Roboám a bűnei miatt átok alá került, és Sisák Egyiptom uralkodója legyőzte, és kifosztotta a templomot, az arany pajzsokat is elvitte. Roboám csináltatott helyettük réz pajzsokat, ami az emberit jelképezi!
- **Emberi:** ötletekkel, tervekkel, bölcsességgel, erővel, erőfeszítésekkel, lelkesedéssel nem szolgálhatjuk az Urat, ezek hiábavaló dolgok, a Krisztus ítélőszéke előtt meg fognak égni.
- **Látszat:** másrészt Roboámot csak a látszat érdekelte, látszat szerint minden olyan volt, mint régen, de Isten már nem volt ott, minden emberi volt. Az utolsó időkben a hívők a kegyesség látszatát megtartják, de annak erejét tagadják, mi ne legyünk ilyenek!

Messiási próféciák

- Legalább tizenöt Krisztusra vonatkozó próféciát találunk Zakariás könyvében, ebben is kimagasló!

- Az Úr szolgálja Csemete	3,8	- Verés és szenvedés	13,7
- A férfiú-Csemete	6,12	- A világegyetem Uralkodója	2,11-12
- A pap-király	6,13	- Második eljövetele dicsőségben	
- Az igazi Pásztor	11,1-11		14,4
- Az egész föld Ura	4,14	- Izrael Szabadítója	2,8-9
- Jahve Társa	13,7	- Trónjának felállítása	2,10-11
- Egyszerűsége	9,9	- Király lesz az egész föld felett	14,9
- Keresztre feszítése	12,10	- Izrael szentség lesz az Úrnak	14,20-21

Összefoglalás

Náhum, az ítélet prófétája

- **Ninive:** a próféta csak egyetlen dologra fókuszál, Ninive pusztulására. A könyv ennek az Igének a történeti magyarázata: „enyém a bosszúállás, én megfizetek, ezt mondja az Úr” (Róm 12,9; Zsolt 94,1; 99,8). Meghirdeti az ítéletet az 1. fejezetben, majd leírja a 2. fejezetben, és újra visszapillant rá a 3. fejezetben. Isten világ fölötti uralmának igazságos voltát emeli ki.

Habakuk, a hit prófétája

- **Hit:** a próféta magas rendű lírai költő, aki mindenkit bátorít, aki őszintén hisz Istenben. Kulcsigéje: „Az igaz pedig az ő hite által él” 2,4; (Róm 1,17; Gal 3,11 Zsid 10,38). Noha nyugtalanítólag hat rá a szenvedés ténye, Isten gyakori hallgatása és látszólagos tétlensége, mégis élő hittel kapaszkodik Istenbe.

Sofóniás, az Úr Napja prófétája

- A neve azt jelenti, hogy olyan valaki, akit Jahve elrejt vagy megoltalmaz.
- **Az Úr napja:** az Úr napjával foglalkozik, és üzenete két nap körül forog, a „harag napja” és a „szabadulás napja” körül. Azt hirdeti, hogy a bűn mindig sötétséggel jár együtt, és az Istentől való eltávolodás következménye az, hogy Ő megvonja az erejét. A kapcsolat akkor áll helyre, ha az ember szívbeli bűnbánattal visszatér Istenhez.

Aggeus, a templom és szolgálat prófétája

- **Intés:** azokat figyelmezteti, akik engedik, hogy az anyagi, világi dolgok kizárják a szellemi dolgokat az életükből, és felelőtlenül, csak maguknak élnek, és kizárólag a saját dolgaikkal foglalkoznak. Minden időben figyelni kell az ilyen intésre, bátraknak és szorgalmasaknak kell lennünk.

Zakariás, a látomások prófétája

- Zakariás Aggeus kortársa, a legnagyobb régi látnokok közül való volt.
- Látomások könyve: könyvének fejezetei tele vannak látomásokkal, a könyv utolsó fejezetei egyenesen a messiási időkre és a végre, a távoli jövőre vonatkoznak.
- Jegyzet:
- Hewitt-Jones: Tanulmányok a bibliai kisprófétákról
- Samuel J. Schultz: Üzen az Ószövetség
- Erich Sauer: Isten, emberiség és örökkévalóság